

Norges Jeger-
og Fiskerforbund

Naturvernforbundet

NATUR OG
UNGDOM

Nærings- og fiskeridepartementet

Levert elektronisk

deres ref; 25/4050

vår ref; 21-25

Oslo; 17.09.2025

Høringssvar - endring av laksetildelingsforskriften for tilrettelegging for havbruk til havs

Dette høringssvaret leveres på vegne av Norges Jeger- og Fiskerforbund, Naturvernforbundet, WWF Verdens naturfond, Reddvillaksen, Natur og Ungdom, og Norske Lakseelver. Høringen gjelder endringer i forskrift 7. november 2022, om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften).

Organisasjonene mener at det ikke bør legges til rette for havbruk til havs (HTH) i de tre områdene Norskerenna Sør, Frøyabanken Nord og Trænabanken fordi:

Konsekvensvurderingen fra Det norske Veritas (DNV)¹ avdekker at HTH kan medføre

- forringelse av nasjonal og internasjonal viktig natur med svært alvorlig konsekvens og samlet belastning for naturmangfoldet i alle de tre vurderte områdene.
- Svært alvorlig konsekvens for villaks i alle de tre vurderte områdene.

Konsekvensvurderingen avdekker også at

- utredningsområdet generelt er lite kartlagt, og har mange kunnskapsmangler når det kommer til bunnforhold og oseanografiske forhold.
- ved HTH vil behandlinger mot lakselus være betydelig mer krevende enn ved kystnært oppdrett.
- det ikke foreligger behandlingsmetoder mot lakselus som vurderes å være egnet i HTH. Kjente metoder innebærer mye håndtering som vil være svært utfordrende å få gjennomført i

¹ https://www.regjeringen.no_rapport-2024-4038-overordnet-konsekvensvurdering-av-havbruk-til-havs-norskerenna-sor-froyabanken-nord-og-tranabanken-rev.1.pdf

lange perioder i løpet av året i havområdene, eller de innebærer bruk av medikamenter som det er lite ønskelig å ta i bruk som følge av risiko for miljøeffekter.

- **ingen fagtemaer innenfor kategoriene *naturmangfold* og *andre næringer* har stor/svært stor positiv konsekvens ved etablering av HTH ved Norskerenna Sør, Frøyabanken Nord eller Trænabanken** (se tabell 8.9.1., 9.9.1., og 10.9.1. i konsekvensvurderingen). Det er kun fagtema *Samfunnsmessige virkninger* som er vurdert til å ha *Noe/betydelig positiv* konsekvens.

Ifølge høringssvaret fra Havforskningsinstituttet til DNVs konsekvensvurdering² er

- HTH ikke tilrådelig før man eventuelt kan dokumentere at miljøpåvirkning ikke vesentlig bidrar til å forsterke eksisterende antropogen påvirkning på de mange og ulike laksestammene langs kysten.
- kunnskapsgrunnlaget for konsekvensvurdering av HTH for miljøpåvirkning vurdert å være for svakt
- usikkerhet i konsekvenser for populasjoner og økosystem både pelagisk og på havbunn stor.
- standardisert kartlegging av bunnsamfunn for å vurdere egnethet for anlegg i de utpekte feltene tilsvarende det man gjør på kyst påkrevd.

Ifølge Veterinærinstituttets høringssvar³ er

- mange av tiltakene som foreslås for å redusere identifisert risiko ikke utviklet, og effekten av tiltakene er dermed uviss.
- det usikkert om det er mulig å etablere helårlig drift til havs. Værforholdene kan i perioder gjøre det vanskelig eller umulig å utføre operasjoner som er påkrevd med hensyn til fiskevelferd og/eller biosikkerhet.

Våre organisasjoner viser også til Naturvernforbundet, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Reddvillaksen, og Norske Lakseelvers, høringsinnspill til Konsekvensvurdering fra DNV⁴. **Vi ønsker å fremheve at**

- risikoen for uakseptabel påvirkning på miljøet ved HTH i alle de tre områdene Norskerenna Sør, Frøyabanken Nord og Trænabanken er altfor stor.
- kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt på flere områder, og føre-var-prinsippet bør derfor legges til grunn for å hindre alvorlig påvirkning på viktige økosystemer.
- for området Norskerenna Sør viser konsekvensvurderingen at abiotiske faktorer som strømhastighet og vanntemperatur gjør området uegnet for oppdrett av laksefisk i åpne merder.

² <https://www.hi.no/resources/24-01927-Horingsuttalelse-til-rapport-med-overordnet-konsekvensvurdering-av-havbruk-til-havs-i-tre-omrader-langs-norskekysten.pdf>

³ https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-av-overordnet-konsekvensvurdering-av-havbruk-til-havs-norskerenna-sor-froyabanken-nord-og-tranabanken_Veterinærinstituttet

⁴ https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-av-overordnet-konsekvensvurdering-av-havbruk-til-havs-norskerenna-sor-froyabanken-nord-og-tranabanken_NNV_NJFF_Reddvillaksen_NL

Organisasjonene mener også at tilrettelegging for et tildelingsregelverk for HTH ikke kan skje før man har på plass

- en helhetlig marin arealplanlegging gjennom forvaltningsplanene for norske havområder.
samt
- har utredet alle områder som er definert som særlig verdifulle og sårbare områder for marint vern etter naturmangfoldloven og havvernloven, og vernet de områdene som trenger det.

Våre organisasjoner mener at departementet gjennom DNVs konsekvensvurdering, og kunnskapsinstituttens høringssvar og vurderinger, har fått svært tydelige signaler om at HTH ikke er tilrådelig. Kunnskapen som er lagt frem om verdien for enkeltarter, nøkkelarter, naturtyper og viktige økosystemer, samt påvirkningene og konsekvensene som følge av etablering av HTH, tilsier at oppdrett med kjent teknologi ikke kan etableres i noen av de tre foreslåtte områdene. Oppdrettsindustrien må løse dagens utfordringer knyttet til oppdrett i kystnære områder før myndighetene kan vurdere å legge til rette for en oppskalering i enda større enheter langt til havs. Vi mener derfor kunnskapsinnhenting og utredninger bør prioriteres før det legges til rette for HTH gjennom høring av endringer i laksetildelingsforskriften.

Kommentar til høringsnotatet

I høringsnotatet nevnes ikke problemstillingen knyttet til smitte av lakselus til villaks.

Derimot står det følgende: «Strømforholdene er avgjørende for hvordan smitte transporteres i og rundt området og mellom ulike områder. Lokalitetene eller områdene må derfor ligge tilstrekkelig langt fra hverandre til at de kan antas å ikke påvirke hverandre negativt når det gjelder sykdomssmitte og lus. Modellering av strøm og drift i områdene vil kunne gi grunnlag for å vurdere hvor langt lokalitetene eller områdene må ligge fra hverandre og dermed også hvor store områdene må være for å ev. kunne romme mer enn én lokalitet. I lys av dette foreslår departementet at de enkelte utlysingsområdene, som tildeles én aktør, skal være smittemessig uavhengig av hverandre. På denne måten vil aktørenes eventuelle sykdomssmitte og lusepåslag kun påvirke deres egen drift.»

Vi synes dette illustrerer manglende fokus på de mulige negative virkninger på en allerede rødlistet villaks, slik det advares mot i konsekvensvurderingen til DNV, og i flere av høringssvarene til rapporten.

Kommentarer til forskriftsendringene

Selv om organisasjonene ber om at det ikke legges til rette for å etablere HTH, vil vi knytte noen korte kommentarer til forslaget til forskrift.

§ 4-5.

Dagens regulering slår fast at departementet skal lyse ut HTH-områdene med maksimalt tillatt biomasse, jf. § 4-5 første ledd. Her foreslår departementet å endre bestemmelsen slik at det ikke er et krav om at utlysningen angir MTB for det enkelte utlysingsområdet.

Forslaget innebærer mer konkrete og presumtvt strengere krav enn i gjeldende § 4-5, noe organisasjonene ser på som positivt.

Ny «§ 4-8. Krav om områdeplan

Organisasjonene er svært kritiske til forslaget om at det er innehaver av et områdetilsagn som skal ha ansvaret for konsekvensutredningen, eksempelvis i forhold til miljø- og villaks. Organisasjonene mener at forskningsbehovet her er så omfattende at vi anser det som lite realistisk at en konsekvensutredning i privat regi vil kunne frambringe tilstrekkelig og sikker nok kunnskap i forhold til de mulige negative påvirkningene særlig av lakselus og rømt laks fra HTH på våre allerede truede villaksstammer.

Organisasjonene mener at det er et offentlig ansvar å gjennomføre slike undersøkelser, særlig i forhold til mulig negativ påvirkning av HTH på villaksen, før det åpnes for utlysninger av områder for HTH.

§ 4-9 skal lyde: «§ 4-9. Prosjektspesifikk konsekvensvurdering

Organisasjonene vil understreke at hver lokalitet innen et HTH-område vil være svært mye større i forhold til biomasse, arealbruk etc enn eksisterende lokaliteter som vi finner i dagens tretten produksjonsområder. Etter organisasjonenes mening vil dette medføre behov for langt mer omfattende konsekvensutredninger for en foreslått HTH-lokalitet enn for en tilsvarende søknad om klarering av en ny lokalitet innenfor dagens produksjonsområder. Organisasjonene vil videre understreke at 6 ukers høringsfrist er for lite i så omfattende og viktige miljøraker. Høringsfristen her bør være minimum 12 uker.

Vi viser ellers til våre kommentarer under § 4-8.

§ 4-10 skal lyde: «§ 4-10. Søknad om tillatelse til produksjon på lokalitet

Organisasjonene mener også her at 6 ukers høringsfrist er for lite i så omfattende og viktige miljøraker. Høringsfristen her bør være minimum 12 uker.

§ 4-11 skal lyde: «§ 4-11. Tildeling av tillatelse til produksjonskapasitet på lokalitet

Organisasjonene vil understreke at alle aktuelle HTH-prosjekt/tillatelser også må vurderes i forhold til Kvalitetsnorm for villaks (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-09-20-1109>).

Dette bør ha høy prioritet siden DNV i sin konsekvensvurdering har vurdert at HTH i de tre områdene kan få svært alvorlig konsekvens for villaksen.

§ 4-12. Samordningsmøte

Departementet foreslår at bestemmelsen oppheves.

I høringsnotatet oppgir departementet ingen årsak til hvorfor man ønsker å fjerne denne paragrafen. Organisasjonene ønsker at denne paragrafen beholdes slik den er i dag, blant annet fordi den gir ulike sektormyndigheter anledning til å fremme innsigelse utfra forvaltningsskjønn innen sitt fagområde.

Konklusjon

Våre organisasjoner mener konsekvensvurderingen fra DNV og uttalelsene fra kunnskapsinstituttene HI og VI tilsier at kunnskapsinnhenting og utredninger bør prioriteres før det legges til rette for HTH gjennom høring av endringer i laksetildelingsforskriften. Vi vil avslutningsvis henvise til *Akvakulturlovens paragraf 10 Miljønorm* som sier at: «*Akvakultur skal etableres, drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte*». Organisasjonene mener at åpning for HTH i de nevnte områdene, til tross for kunnskapen som er lagt frem om verdien for enkeltarter, naturtyper og økosystemer, samt påvirkningene og konsekvensene som kan følge av HTH, vil være et åpenbart brudd på denne paragrafen.

Vennlig hilsen

På vegne av organisasjonene

Øyvind Fjeldseth, fagsjef Norges Jeger- og Fiskerforbund (sign.)

Truls Gulowsen, generalsekretær Naturvernforbundet (sig.)

Karoline Andaur, generalsekretær WWF Verdens Naturfond (sign.)

Jens Olav Flekke, styreleder Reddvillaksen (sign.)

Sigrid Hoddevik Losnegård, leder Natur og Ungdom (sign.)

Torfinn Evensen, generalsekretær Norske Lakseelver (sign.)